

Omavalvontasuunnitelma

Puheen tutkimuksen keskus PUTUKE

Tampereen yliopisto

Päiväys: 18.6.2026

Laatija: PUTUKE:n vastaava puheterapeutti, FM Soile Pfister

Tämä omavalvontasuunnitelma koskee PUTUKE:ssa toteutettavia terveydenhuollon palveluita.

1. Palveluntuottajaa, palveluyksikköä ja toimintaa koskevat tiedot

1.1 Palveluntuottajan perustiedot

Puheen tutkimuksen keskus PUTUKE, perustamisvuosi 2025

Y-tunnus: 0155668-4 (Tampereen yliopisto)

SOTERI-rekisteröintinumero (OID-tunnus): 1.2.246.10.28445618.10.3

Postiosoite: Kalevantie 5, 33014 Tampereen yliopisto

Käyntiosoite: Tampereen yliopisto, Linna-rakennus, -1.kerros

Puhelin: 050 5541 254 (Palvelunumero)

Sähköpostiosoite: putuke.tau@tuni.fi

Nettisivut: <https://www.tuni.fi/fi/tutkimus/puheen-tutkimuksen-keskus-putuke>

Vastuhenkilö: Soile Pfister, +358 50 5937 829, soile.pfister@tuni.fi

1.2 Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet

PUTUKE on Tampereen yliopiston logopedian oppiaineen opetus- ja tutkimuslinikka. Omavalvontasuunnitelman kattamia yksilö- ja ryhmämuotoisia puheterapiapalveluja tarjotaan Pirkanmaan alueella ja lisäksi PUTUKE tuottaa tutkimusta ja täydennyskoulutusta.

1.2.1 Puheterapia

Puheterapia on asiakaslähtöistä. Yhteistyö tehdään aina yksilön sekä hänen lähiyhteisönsä tarpeet huomioiden. Toiminnalla pyritään tukemaan yksilön kokonaisvaltaista hyvinvointia. Avoin ja vastavuoroinen yhteistyö asiakkaan ja hänen perheensä kanssa on hyvän arvioinnin ja ohjauksen edellytys. Siihen sisältyy vahvasti molemminpuolinen kunnioitus ja avoimuus. Yhteistyötä muun ympäristön kanssa tehdään vain kuntoutujan/huoltajien suostumuksella, aina läpinäkyvästi asiakkaalle.

1.2.2 Tutkimus

PUTUKEn tutkimustoiminta painottuu äänen ja puheen tutkimukseen. Meneillään olevat tutkimusprojektit:

Akustisen ja audiovisuaalisen signaalin käyttö ihmisen terveydentilan analyysissa ja automaattisessa luokittamisessa – AAVISTUS: Tavoitteena on tutkia akustista ja audiovisuaalista signaalia Parkinsonin taudin ja Alzheimerin taudin varhaisena indikaattorina. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on kehittää akustiseen ja audiovisuaaliseen signaaliin perustuvia

automaattisia ja puoliautomaattisia koneoppimisen menetelmiä Parkinsonin taudin ja Alzheimerin taudin diagnosoinnin tueksi, oireiden etämonitorointiin ja pitkäaikaiseurantaan.

Puheen monimuotoisuus ja siihen kohdistuvat yhteiskunnalliset asenteet änkytyksen kontekstissa – Mitä sä änkytät?: Tavoitteena on tutkia änkytykseen liitettyjä mielikuvia ja ennakkoluuloja, tarkastella änkytyksen vaikutusta työelämässä ja lisätä änkyttävien ihmisten yhteiskunnallista näkyvyyttä. Tieteellisen tutkimuksen lisäksi Mitä sä änkytät? –tutkimushanke tekee myös osallistavaa yhteiskunnallista vaikuttamista.

Voimakkaan äännön tehokkuus ja taloudellisuus klassisessa oopperalaulussa ja nykymusiikkityyleissä verrattuna voimakkaaseen puheääntöön: Tutkimus koskee voimakasta oopperalauluääntä ja rytmimusiikin tyyliä nimeltä belttäminen. Näitä laulutyyliä verrataan voimakkaaseen puhe- ja huutoääneen. Tutkimuksessa tarkastellaan äänentuoton tehoa (miten voimakas ääni on) ja taloudellisuutta (miten paljon se kuormittaa äänihuulia).

Puheen ja äänen kulttuuriset variaatiot: Tutkimuksessa pyritään selvittämään kulttuurisen äänenkäytön monimuotoisuutta analysoimalla puheen ja äänen piirteitä eri ammattiryhmissä, puhetilanteissa ja laulugenreissä.

1.2.3 Koulutus

Tarjoamme täydennys- ja lisäkoulutusta puheterapeuteille, vokologeille ja äänityöläisille.

2. Palveluyksikön omavalvonnan toteuttaminen ja menettelytavat

2.1 Palvelujen saatavuuden varmistaminen

PUTUKE tekee yhteistyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen (Pirhan) kanssa erityisesti palvelusetelitoiminnan muodossa. Pirha noudattaa omassa toiminnassaan omia toimintaohjeitaan, joiden avulla varmistetaan muun muassa palveluseteliasiakkaiden toiminnan jatkuvuus ja heidän oikeuksiensa toteutuminen. Vastaavanlaisella tavalla PUTUKE tekee

yhteistyötä myös eri vakuutusyhtiöiden kanssa, jotka toimivat PUTUKE:n kuntoutusasiakkaiden maksajina.

PUTUKE huolehtii laissa säädetyistä velvollisuuksista. Keskeinen tehtävä on varmistaa, että terveydenhuollon palvelut tuotetaan turvallisesti, tehokkaasti ja laadukkaasti. PUTUKE toimii ammatillisten standardien ja eettisten periaatteiden mukaisesti sekä vastaa laadunhallinnasta. PUTUKE vastaa viranomaisraportoinnista ja -yhteistyöstä sekä varmistaa, että potilastiedot käsitellään lain mukaisesti ja tietosuojaja on asianmukaisesti toteutettu.

2.2 Palvelujen turvallisuuden ja laadun varmistaminen

PUTUKEn palvelut ovat laadukkaita, asiakas- ja potilaskeskeisiä, turvallisia ja asianmukaisesti toteutettuja.

PUTUKE:ssa toimivat puheterapeutit kuuluvat logopedian henkilökuntaan. PUTUKE:n vastaavana puheterapeuttina toimii logopedian henkilökuntaan kuuluva puheterapeutti. PUTUKE:n vastaava puheterapeutti vastaa PUTUKE:n asiakastyöstä sekä toimii palveluyksikön vastuuhenkilönä Lupa- ja valvontaviranomaisen määritelmän mukaisesti.

Palvelutiloissa on yksi ryhmäkuntoutushuone, yksi asiakastyöhön soveltuva työhuone, yksi yhteiskäyttöinen työhuone sekä laboratorio. Käytössä ovat myös keittiö ja tarvittavat saniteetitilat, mukaan lukien inva-WC. Tilat ovat ilmastoidut. Tampereen yliopiston Yliopistopalvelut vastaavat tilojen siivouksesta ja kunnossapidosta. Tilat ovat valmistuneet vuonna 2025.

Tiloihin on vaivaton pääsy Pinninkadun puolelta. Myös Kalevantieltä pääsee PUTUKE:n tiloihin kulkemalla yliopiston pääkirjaston ovesta ja menemällä hissillä -1 kerrokseen. Yliopiston Päätalon pysäköintialueelle on mahdollista hankkia tilapäinen pysäköintilupa ja lähiympäristössä on lisäksi maksullisia pysäköintihalleja ja -paikkoja. PUTUKE:n tiloissa ei ole terveydenhuollon laitteistoa, eikä tiloissa anneta lääkettä. PUTUKE varmistaa hoitosuhteisiin liittyvän yhteistyön toteutumisen eri sidosryhmien kanssa tekemällä kuntoutustoimintaa koskevat kirjaukset asianmukaisella tavalla oikeisiin potilastietojärjestelmiin.

2.3 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuoja

PUTUKE:n vastaava puheterapeutti vastaa palveluyksikön asiakastietojen käsittelystä ja siihen liittyvästä ohjeistuksesta Asiakastietolain 7 §:n mukaisesti. Päävastuullisena tietosuojavastaavana toimii Sanna Vartia, sanna.vartia@tuni.fi, +358504318075. PUTUKE on laatinut toiminnastaan

tietosuojailmoituksen, jonka oikeellisuus on varmistettu yliopiston tietosuojavastaavilta. Ilmoitus löytyy osoitteesta: <https://www.tuni.fi/fi/tutustu-meihin/tietosuoja/tampereen-yliopiston-tietosuojailmoitukset>. Tämän ilmoituksen avulla on tarkoitus varmistaa asiakkaidemme tietosuojaan liittyvien oikeuksien toteutuminen. Yleisesti asiakastietojen salassapitämistä ja puheterapeutin asiakastyöhön liittyvää eettistä toimintaa ohjaa ensisijaisesti PUTUKE:ssa työskentelevien puheterapeuttien ammattietiikka ja -säännökset.

Tietoturvallisuuden osaamisesta huolehtimiseksi kaikki yliopistossa työskentelevät suorittavat osana perehdytystään pakollisen tietoturvakoulutuksen. Tämän lisäksi kaikki PUTUKE:ssa työskentelevät asiakastyötä tekevät kuntouttajat perehdytetään asiakastietojärjestelmä Diariumin käyttöön kirjallisella ohjeistuksella, kuntouttajien kokouksissa sekä tarpeen mukaan yksilöllisellä ohjauksella.

PUTUKE:ssa on käytössä rinnakkain sähköinen ja manuaalinen kirjaus ja arkistointi. Sähköiseen arkistoon eli Nordhealth Finland Oy:n toimittamaan potilastietojärjestelmä Diariumiin tehdään ja arkistoidaan käyntikirjaukset ja hoitajaksokohtainen palaute. Tämän lisäksi palveluseteliasiakkaille tehdään Pirhan ohjeistuksen mukaiset kirjaukset (mm. loppupalaute) palse.fi-portaaliin. Sähköisissä kirjausjärjestelmissä jokaiselle työntekijälle on määritelty hänen työnsä suorittamisen kannalta olennaiset käyttöoikeudet, jolloin työntekijä näkee vain hänen työnsä kannalta olennaiset asiakastiedot. PUTUKE:n ohjelmien pääkäyttäjä on vastaava puheterapeutti, joka pystyy lisäämään ja poistamaan oikeuksia tarvittaessa. Ohjelmien käyttämisestä jää tiedot ohjelmakohtaisiin lokeihin, joiden kautta on tarpeen mukaan mahdollista tarkastella tietoja käyttäjien toimenpiteistä ohjelmissa. Lisätietoja Diariumin tietoturvasta löytyy Liitteestä 1.

Arkistoinnit tehdään lain velvoittamalla tavalla. Palveluseteliasiakkaiden osalta noudatetaan Pirhan Palveluseteli-sääntökirjan ohjeistuksia. PUTUKE:n vastaava puheterapeutti tarkistaa käytännön ajantasaisuuden ja noudattamisen vuosittain.

Manuaalisessa arkistossa säilytetään ja arkistoidaan tutkimus- ja tiedonkeruulomakkeet (esimerkiksi puheterapeutin testausasiakirjat). Manuaalinen päätearkisto sijaitsee kahden lukon takana paloturvallisessa kaapissa ulkopuolisilta suojattuna, ja arkistointi tehdään rekisterinpitäjäkohtaisesti.

Kuntoutusjakson päättyessä **arkistoidaan:**

- Rekisterilomake/kuntoutussopimus/terapiasopimus ja lupalomakkeet
- Asiakirjapyyntöihin liittyvät lomakkeet
- Käyntitiedot eli potilaskertomus

- Laskutustiedot eli maksusitoumus/palveluseteli
- Lähetetasiakirjat: Hakulomake ryhmäkuntoutukseen JA epikriisit/lausunnot, joissa kuvataan asiakkaan hoidon ja kuntoutuksen tarve
- Tutkimuspöytäkirjat ja niihin vertautuvat kyselylomakkeet
- Hoidon yhteydessä tilatut / saadut muiden yksiköiden tuottamat asiakirjat
- Allekirjoitettu kuntoutus/tutkimuspalautte PUTUKE:ssa tehdystä työstä

Kuntoutusjakson päättyessä tuhotaan:

- Muistiinpanot, kuntoutuksessa käytettyjen tehtävien lomakkeet, värityskuvat ym.
- Paperimuotoiset tiedonkeruulomakkeet, jos niiden tallennus ei ole perusteltua ja keskeiset tiedot on merkitty käyntikirjauksiin tai yhteenvetoon
- Videot kuntoutustyöstä (ellei säilyttämistä katsota hoidon kannalta perustelluksi, ja sovittu vanhempien kanssa pidemmästä säilytyksestä, tai jos on lupa opetuskäyttöön).
- Videot arvioinneista (ellei säilyttämistä katsota hoidon kannalta perustelluksi, ja sovittu vanhempien kanssa pidemmästä säilytyksestä, tai jos on lupa opetuskäyttöön).

Tuhotaan 12 vuotta hoidon päättymisestä:

- Testipöytäkirjat ja vastaavat (esim. kyselyt/tiedonkeruulomakkeet sekä niiden koontisivut)
- Lupalomakkeet yhteydenpidosta kouluun/päiväkotiin
- Asiakirjapyyntöihin liittyvät lomakkeet
- Videot
- Hoidon yhteydessä tilatut / saadut muiden yksiköiden tuottamat asiakirjat, lukuun ottamatta lähetetasiakirjoja.
- Paperimuotoiset käyntikirjaukset, edellyttäen että yhteenveto on tehty
- Maksusitoumus ja selvitys kuntoutuskäynneistä -lomakkeet

Tuhotaan 12 vuotta asiakkaan kuolemasta tai 120 vuotta syntymästä:

Kaikki loput paperit, eli:

- Rekisterilomake/kuntoutussopimus
- Yhteenvedot tutkimus/hoitojaksosta
- Lupa videointiin ja opetukseen
- Lähetetasiakirjat: Hakulomake ryhmäkuntoutukseen JA epikriisit/lausunnot, joissa kuvataan asiakkaan hoidon ja kuntoutuksen tarve

PUTUKE varmistaa toimintansa tietoturvallisuuden noudattamalla yliopiston ohjeistuksia. Yliopiston tietohallinto myös tarkistaa säännönmukaisesti tai tarpeen mukaan PUTUKE:n teknisen tietoturvallisuuden tason. Fyysisesti tietoturvallisuudesta huolehditaan käyttämällä tarkoituksenmukaisesti kuntoutustiloja.

Käytettävä potilas- ja asiakastietojärjestelmä (Diarium) on SaaS (Software as a Service) -palvelu, jolloin niiden ylläpidosta ja yhteensopivuudesta

yleisimpien tietojärjestelmien kanssa vastaa potilas- ja asiakastietojärjestelmien sopimuskumppani.

2.4 Tietojärjestelmät ja teknologian käyttö

Kaikissa tietojärjestelmäsopimuksissa edellytetään järjestelmiltä jatkuvaa ylläpitoa ja yhteensopivuutta Suomessa ja Euroopan Unionissa voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Sopimusehtojen mukaisesti hankittujen asiakastietojärjestelmien on koko sopimuskauden ajan täytettävä lainsäädännön ja Kanta-palveluiden kaupallisille potilas- ja asiakashallintaohjelmille esittämät vaatimukset.

3. Havaittujen puutteiden ja epäkohtien käsittely sekä toiminnan kehittäminen

3.1 Toiminnassa ilmenevien epäkohtien ja puutteiden käsittely

Työssään riski- ja vaaratilanteita kohtaavat PUTUKE:n työntekijät ovat velvollisia kertomaan tapahtumista välittömästi PUTUKE:n vastaavalle puheterapeutille. Työntekijöiden itse kohtaamat riski- ja vaaratilanteet käydään läpi mahdollisimman nopeasti PUTUKE:n vastaavan puheterapeutin toimesta.

Aggressiivisen käytöksen ilmetessä huolehditaan turvallisesta etäisyydestä. Apu kutsutaan nopeasti tarvittaessa turvapainikkeiden avulla. Sairaskohtauksia varten EA-taidot ovat ajan tasalla.

3.2 Palautetiedon huomioiminen kehittämisessä

Asiakkaat voivat antaa palautetta suoraan terapeutille sekä palautelomakkeella. Palautteisiin paneudutaan huolella ja tarpeen vaatiessa toimintaa kehitetään niiden mukaisesti.

4. Omavalvonnan seuranta ja raportointi

4.1 Laadun- ja riskienhallinnan seuranta ja raportointi

Palveluntarjoajana työskentelyä havainnoidaan jatkuvasti ja tehdään tarpeellisia muutoksia toimintatapaan (mm. koulutus ja terapiavälineet). Omavalvontasuunnitelmaa päivitetään 4kk välein.

4.2 Kehittämistoimenpiteiden etenemisen seuranta ja raportointi

Mahdolliset asiakaspalautteet otetaan suunnitelman päivityksessä huomioon.

Liite 1. Tietoja potilastietojärjestelmä Diariumin tietoturvasta

PUTUKE käyttää asiakastietojen kirjaamisessa ja käsittelyssä Nordhealth Oy:n toimittamaa Diarium -potilastietojärjestelmää. Ohjelma on LVV:ssä A-listattu. Alla on kerrottu Diariumin keskeisimmistä tietoturva-asioista.

Palvelinlaitteiden tietoturva

Palvelu on asennettu palveluntarjoajan palvelinsaliin, joka sijaitsee Suomessa. Pääsy palvelintilaan ja palvelimille on rajattu vain palveluntarjoajan nimetyille henkilöille. Palveluntarjoaja huolehtii palvelinlaitteiden suojauksesta, tietoturvasta ja asianmukaisista päivityksistä.

Salattu yhteys

Palvelun käyttäjä on yhteydessä Diarium-palvelimeen vahvasti salatun verkkoyhteyden kautta. Kaikki tietoliikenne käyttäjän verkkoselaimen ja palvelimen välillä salataan samalla tekniikalla, joka on käytössä mm. verkkopankeissa.

Palomuuuri ja haittaohjelmien torjunta

Diariumin palvelinympäristössä on käytössä WithSecuren (aiemmin F-Secure) haittaohjelmien torjunta sekä Fastly NG WAF verkkosovelluspalomuuuri (Web Application Firewall). Haittaohjelmien torjunta estää haitallisten tiedostojen tallentamisen Diariumin palvelimille. Verkkosovelluspalomuuuri puolestaan havainnoi verkkopyyntöjä ja kykenee estämään verkkohyökkäyksiä. Aktiivinen haitallisten tiedostojen torjunta sekä järjestelmään kohdistuvien hyökkäyksien havainnointi ovat osaltaan KANTA-sertifioinnin vaatimuksia.

Varmuuskopiointi

Diarium-järjestelmään tallennetut tiedot varmuuskopioidaan joka yö automaattisesti. Palvelun tietokanta replikoidaan tosiaikaisesti varajärjestelmään. Varmuuskopiot säilytetään fyysisesti eri sijainnissa ja samalla tavalla asianmukaisesti suojattuna kuin ensisijaiset tiedot. Palveluntarjoaja voi tarvittaessa palauttaa tiedot nopeasti käyttöön ensisijaisen järjestelmän vikaantuessa. Kaikki palvelinlaitteiden kriittiset komponentit on kahdennettu.

Kanta-sertifioitu järjestelmä

Diarium tuotteelle on tehty ulkoinen tietoturva-auditointi KPMG IT Sertifiointi Oy:n puolesta ja tuote täyttää A2-luokan tietojärjestelmän vaatimukset.